

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Štěpána Výborného a soudců Jana Kratochvíla a Martina Bobáka ve věci

žalobce: ...
státní příslušnost Turecká republika
zastoupen opatrovnící JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou,
sídlem Rumunská 1, Praha 2

proti

žalované: **Správa uprchlických zařízení**
sídlem Lhotecká 7, Praha 12

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované,

takto:

- I. Zásah žalované spočívající v tom, že o záměru žalobce požádat o mezinárodní ochranu ze dne 7. 5. 2022 neinformovala Policii ČR a nezprostředkovala kontakt žalobce s policií, byl nezákonný.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci a argumentace účastníků

1. Žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu, kterou na výzvu soudu dne 30. 11. 2023 upřesnil. Domáhal se ochrany před nezákonným zásahem žalované, který spatřoval v tom, že žalovaná nepředala jeho žádost o mezinárodní ochranu orgánu příslušnému o ní rozhodovat.
2. V žalobě uvedl, že byl zajištěn v Zařízení pro zajištění cizinců Balková (ZZC Balková). Dne 6. 5. 2022 podal u sociálního pracovníka zařízení ústně žádost o mezinárodní ochranu. Stejnou žádost zopakoval dne 9. 5. 2022 u vstupního pohovoru. Žalovaná však tuto žádost nepostoupila Policii ČR. O jeho žádosti tak nebylo rozhodnuto příslušným orgánem.
3. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout. Trvala na tom, že žalobce žádnou žádost o mezinárodní ochranu nepodal.

II.

První rozsudek MS Praha a Rozsudek NSS

4. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 6. 2022, č. j. 14 A 50/2022-17, žalobě vyhověl. Žalované zakázal pokračovat v porušování práva žalobce nepostoupením ministerstvu vnitra jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané dne 6. 5. 2022.
5. Nejvyšší správní soud tento rozsudek zrušil rozsudkem ze dne 2. 11. 2023, č. j. 3 Azs 193/2022-41 a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud uvedl, že skutkový závěr městského soudu, že žalobce dne 6. 5. 2022 podal ústně žádost o mezinárodní ochranu u sociálního pracovníka žalované, není podložen. Nebyl tak zjištěn skutkový stav, na kterém se rozsudek zakládá.

III.

Ústní jednání

6. Dne 28. 2. 2024 soud ve věci konal ústní jednání. Při něm žalobce i žalovaná setrvali na své argumentaci z písemných podání.
7. Opatrovnice žalobce uvedla, že zásah považuje za jednorázový. Spočívá v tom, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu, kterou jasně formuloval dne 7. 5. 2022, nebyla postoupena policii.
8. Při jednání soud provedl následující důkazy.
9. Z předávacího protokolu Ředitelství služby cizinecké policie vyplývá, že osobní věci žalobce byly předány k úschově žalované. Z několika předávacích protokolů žalované vyplývá, že osobní věci žalobce byly předány k úschově v ZZC Balková.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

10. Důkaz byl dále proveden sociálním spisem žalobce, který vedla žalovaná při pobytu žalobce v ZZC Balková. Spis zaznamenává kontakt žalobce dne 7. 5. 2022 se sociálním pracovníkem R. K.. Žalobce se dotazoval, jak to vypadá s jeho azylem. Sociální pracovník mu sdělil, že o mezinárodní ochranu nežádal a upozornil jej, že nyní již uplynula sedmidenní lhůta pro podání žádosti. Žalobce na žádosti netrval. Byl odkázán na právní poradenství.
11. Ze spisu dále vyplývá, že dne 9. 5. 2022 sociální pracovnice M. Č. vedla se žalobcem vstupní pohovor.
12. Spis dále obsahuje záznam, že dne 10. 5. 2022 žalobce mluvil s právníčkou OPU. Dožadoval se, aby jeho žádost o mezinárodní ochranu byla přijata. Právníčka OPU tuto žádost sdělila žalované. Sociální pracovnice emailem právníčce OPU sdělila informace o kontaktu žalobce se sociálním pracovníkem dne 7. 5. 2022, který žalobce poučil, že sedmidenní lhůta pro podání žádosti o mezinárodní ochranu již uplynula.
13. Soud dále jako svědky vyslechl sociální pracovníky R. K. a M. Č. Oba uvedli, že na události a kontakt se žalobcem si již nepamatují. Proto před jednáním nahlédli do sociálního spisu žalobce. Při výpovědi zopakovali informace ze sociálního spisu.

IV.

Zjištěné skutkové okolnosti

14. Z provedeného dokazování, především ze sociálního spisu vedeného žalovanou o žalobci, má soud za prokázané následující relevantní skutkové okolnosti.
15. Žalobce byl zajištěn v ZZC Balková.
16. Dne 7. 5. 2022 žalobce hovořil se sociálním pracovníkem, kterého se ptal, jak to vypadá s jeho azylem. Sociální pracovník mu sdělil, že o mezinárodní ochranu nežádal a nyní nelze žádost podat, neboť by byla opožděná.
17. Dne 10. 5. 2022 žalobce mluvil s právníčkou OPU. Dožadoval se, aby jeho žádost o mezinárodní ochranu byla přijata. Právníčka OPU tuto žádost sdělila žalované. Žalovaná reagovala pouze tak, že právníčce OPU sdělila informace o kontaktu žalobce se sociálním pracovníkem dne 7. 5. 2022. Tedy, že mu již jednou bylo vysvětleno, že o mezinárodní ochranu dříve nežádal a nyní již lhůta k jejímu podání uplynula.
18. Žalobce byl vyhoštěn dne 16. 6. 2022.

V.

Posouzení žaloby

19. Podle § 82 soudního řádu správního každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
20. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Afs 217/2017-34, a tam citovanou judikaturu) je Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

namíste ochranu v procesním režimu podle § 82 a násl. soudního řádu správního poskytnout tehdy, pokud jsou společně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno (5. podmínka).

21. V nyní posuzovaném případě se žalobce domáhá určení, že žalovaná pochybila, pokud neumožnila žalobci podat žádost o mezinárodní ochranu. Žalobce nezákonný zásah formuluje jako zásah jednorázový. Pochybení žalované spatřuje v tom, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu dne 7. 5. 2022 nepostoupila policii a nezprostředkovala mu kontakt s policií.
22. Městský soud předesílá, že skutkově obdobnou žalobou se nedávno zabýval v rozsudku ze dne 4. 12. 2023, č. j. 14 A 139/2023-162. V něm uvedl následující principy, které se uplatní v nyní posuzovaném případě.
23. Dle § 3a odst. 1 písm. a) bodu 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu je zajištěný cizinec oprávněn podat žádost o udělení mezinárodní ochrany Policii ČR. Dle § 3b odst. 1 téhož zákona musí žádost podat ve lhůtě 7 dnů od poučení, jinak jeho oprávnění žádat zanikne. Dle § 134 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců území České republiky a o změně některých zákonů, provozovatel zařízení pro zajištění cizinců zajištěnému cizinci za podmínek stanovených tímto zákonem umožní podat žádost nebo jiný podnět státním orgánům České republiky nebo mezinárodními organizacím za účelem uplatnění jeho práv a tyto na své náklady neprodleně odešle, nemá-li cizinec dostatečné finanční prostředky.
24. I dle zrušujícího rozsudku NSS v této věci (č. j. 3 Azs 193/2022-41, body 21 až 26) musí žalovaná vytvořit cizinci podmínky, aby mohl podat žádost o udělení mezinárodní ochrany. Pokud by žalovaná neposkytla žalobci informace, resp. pokud by ho o podmínkách podání žádosti informovala zavádějícím způsobem či by mu nezajistila kontakt s příslušníky Policie ČR za účelem podání žádosti, nezákonně by zasáhla do jeho veřejných subjektivních práv.
25. Dle § 3 odst. 1 zákona o azylu je žádostí o udělení mezinárodní ochrany projev vůle cizince, z něhož je zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmu. Podle čl. 2 písm. b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice) se žádostí o mezinárodní ochranu rozumí žádost o ochranu členským státem učiněná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany. Žádost o udělení mezinárodní ochrany je tak každý bezformální a dostatečně určitý projev vůle, že žadatel usiluje o mezinárodní ochranu (např. rozsudek NSS ze dne 18. 11. 2021, č. j. 9 Azs 190/2021-28, bod 16 a násl.).
26. Podle právě uvedených předpisů je žalovaná povinna reagovat na každé vyjádření cizince, ze kterého vyplývá jeho záměr požádat v Česku o mezinárodní ochranu. V takovém případě je povinna bezodkladně předat tuto informaci Policii ČR a zprostředkovat kontakt cizince s policií, která je příslušná k registraci žádosti o mezinárodní ochranu.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

27. Žalovaná nemá pravomoc jakkoliv rozhodovat o žádostech o mezinárodní ochranu. Taková pravomoc nevyplývá ze zákona o azylu, ze zákona o pobytu cizinců ani z jiných právních předpisů. Jedině Ministerstvo vnitra je oprávněno posoudit, zda cizinec řádně žádal o mezinárodní ochranu, nebo zda jeho oprávnění žádat uplynutím lhůty dle § 3b zákona o azylu zaniklo. Žalovaná tedy nemůže informaci o záměru cizince požádat o mezinárodní ochranu policii nepředat a kontakt cizince s policií nezprostředkovat. A to ani v případě, že si sama vyhodnotí, že žádost je opožděná. Posouzení včasnosti či opožděnosti žádosti spadá do pravomoci Ministerstva vnitra. Obdobně je to Ministerstvo vnitra, které musí případně posoudit, zda v konkrétním případě je zákonná lhůta pro podání žádosti v zařízení pro zajištění cizinců v souladu s právem EU a mezinárodními závazky České republiky, což žalobce v žalobě rozporuje. Jelikož žalované nepřísluší rozhodnout o včasnosti podání žádosti o mezinárodní ochranu, tak ani nemůže cizince od podání žádosti o mezinárodní ochranu jakkoliv odrazovat s odůvodněním, že lhůta pro její podání již uplynula.
28. V daném případě má soud za prokázané, že žalobce vyjádřil svůj záměr žádat o mezinárodní ochranu sociálnímu pracovníku žalované dne 7. 5. 2022 a znovu prostřednictvím právničky OPU dne 10. 5. 2022. Dne 7. 5. 2022 žalobce vznesl dotaz, jak to vypadá s jeho azylem. Pokud by neměl zájem o mezinárodní ochranu žádat, tak by tento dotaz nevznášel. Dne 10. 5. 2022 žalobce prostřednictvím právničky OPU o mezinárodní ochranu žádal výslovně. Domáhal se toho, aby jeho žádost o mezinárodní ochranu byla přijata.
29. Žalovaná však o tomto jasně formulovaném záměru neinformovala Policii ČR, která je příslušným orgánem k registraci takové žádosti. Žalovaná ani neposkytla žalobci součinnost, aby mu podání žádosti u Policie ČR, jako věcně příslušnému orgánu, umožnila. Naopak žalobce od podání žádosti odrazovala tím, že mu sdělovala, že mu již uplynula lhůta pro podání žádosti. To jasně vyplývá ze zápisu v sociálním spisu žalobce ze dne 10. 5. 2022. Ze záznamu ze sociálního spisu ze dne 7. 5. 2022 vyplývá, že žalobce na žádosti netrval poté, co sociální pracovník poukázal na zákonnou lhůtu pro podání žádosti, která již uplynula.
30. To je dle soudu nepřípustné jednání žalované. Pokud se cizinec ptá, jak to vypadá s jeho žádostí o mezinárodní ochranu, tak o ni s největší pravděpodobností má zájem. Povinností žalované je poskytnout mu veškerou součinnost, aby takovou žádost mohl účinně podat, tedy zprostředkovat kontakt s policií. Žalovaná nemůže žalobci sdělovat, že jeho žádost je již opožděná a takto ho od podání odrazovat a znemožnit, aby o žádosti rozhodl kompetentní správní orgán.
31. Tímto jednáním žalované je naplněna podmínka přímého zkrácení žalobce na jeho právech a přímého zasažení proti němu. Toto jednání je také nezákonné a je tedy nutno jej hodnotit jako nezákonný zásah.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

32. Městský soud z výše uvedených důvodů shledal žalobu důvodnou. Proto určil, že zásah žalované byl nezákonný (§ 87 odst. 2 soudního řádu správního).

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

33. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, soudního řádu správního, podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl ve věci plný úspěch. Žádné náklady mu však nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení u Nejvyššího správního soudu.

Kasační stížnost je nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.].

Praha 28. února 2024

JUDr. PhDr. Štěpán Výborný, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.